СССР 60

ДЎСТЛИК, БАХТ-САОДАТ, ТИНЧЛИК ТАЯНЧИ

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН. ● № 241 (7982). ● 21 декабрь, 1982 йил ● СЕШАНБА ● Баҳоси 3 тийин.

БУЮК ҚАРДОШЛИК

БУГУН Москвада, Кремлнинг Съездлар саройида СССРнинг шонли юбилейига бағишланган катта анжуман бўлади. Шу аснода бундан 60 йил муқаддам — 1922 йил декабрида жонажон пойтахтда бўлиб ўтган тарихий, оламшумул воқеалар эсга тушади. Ана ўшанда Совет Социалистик Республикалар Иттифоқи Советлари биринчи съездининг делегатлари ва меҳмонлари тамомила янги типдаги давлатни тузиш учун Большой театрга тўпланган эдилар. Зал ҳар қачонгидан тантанавор, хилма-хил тилларда сўзлашувчи, аммо, орзу ва мақсади бир одамлар билан ҳар қачонгидан гавжум эди. Турли жойлардан келган делегатлар СССРни ташкил этиш тўғрисида якдиллик билан овоз берган эдилар.

Ўша унутилмас воқеанинг 60 йиллиги арафасида босиб ўтилган шонли йўлга, буюк қардошликнинг ажойиб ғалабаларига фахр билан боқамиз.

Давлатимиз яшаб келаётган 60 йил улуғвор тарихий зафарлар даври бўлди. Мамлакатимиздаги ҳамма халқларнинг, барча қардош республикаларнинг, шу жумладан, Совет Ўзбекистонининг ҳам тарихий тажрибаси шуни яққол кўрсатиб турибдики, биз ижтимоий тараққиётнинг ҳамма соҳалардаги буюк муваффақиятларига ленинча миллий сиёсат тантанаси, умумхалқ дўстлиги ва қардошлиги туфайлигина эришa олдик.

Бугун биз улуғ Коммунистик партиямизни, қардош халқларнинг қудратли ва бузилмас иттифоқини вужудга келтирган, социал тараққиётнинг буюк йўлини, инсониятнинг порлоқ келажаги — коммунизм йўлини кўрсатиб берган Владимир Ильич Лениннинг доҳиёна башорати ва заковатига яна бир бор қойил қоламиз. «Биз, — деган эди В. И. Ленин, — миллатларнинг ихтиёрий иттифоқини — бир миллатнинг иккинчи миллат устидан ҳеч қандай зўрлигига йўл қўймайдиган иттифоқини истаймиз, мутлақо тўла ишончга, қардошларча бирликни очиқ ва равшан тўла тушуниб олишга, тўла ихтиёрийлик асосидаги келишувга асосланадиган иттифоқни истаймиз».

Миллий белгисига қараб эмас, балки Коммунистик партия идеалларига садоқати туфайли жипслашган халқлар дўстлиги Совет ҳокимиятининг дастлабки йилларидаёқ вужудга келди ва мустаҳкамланди. Деҳқонлар ва шаҳар камбағаллари рус Пётр Паромонов, ўзбек Йўлдош Охунбобоев, татар Ёқуб Чанишев, атоқли саркарда Михаил Васильевич Фрунзе қўмондонлик қилган Туркистондаги дастлабки интернационал полклар ўлкамизда контрреволюция қолдиқларига қарши бир ёқадан бош чиқариб жанг қилган эдилар. Оғир йилларда вужудга келган дўстлик тараққиётимизнинг ҳаракатлантирувчи кучига айланди, қолоқ ўлкани ўзгартиришга ёрдам берди.

Биз Ленинград, Москва, Иваново ва мамлакатимиздаги бошқа шаҳарлар ишчиларининг экономика ва маданиятимизни равнақ топтиришдаги хизматларини унутмаймиз. Йигирмабешмингчиларни, Ленинград ишчиларининг оталиқ қилганликларини, электростанцияларни ва Чирчиқ химия комбинатини қуришдаги кўмакларини, тўқимачилик комбинатини ва бошқа ўнлаб завод ҳамда фабрикаларни барпо этишда берган мададларини бир эслаб кўринг. Бу муқаддас дўстлик Улуғ Ватан урушининг машаққатли йилларида қаттиқ синовдан ўтди.

Ҳозирги қувончли, завқли кунларда совет кишилари барча ғалабаларимизнинг ташкилотчиси ва илҳомчиси — шонли Совет Иттифоқи Коммунистик партиясига беҳад миннатдорчиликларини ва ташаккурларини изҳор қилмоқдалар. Кўп миллатли давлатни барпо этишда ва мустаҳкамлашда жуда катта хизмат қилган оғамиз — рус халқига, ўзининг революцион анъаналари, сиёсий тажрибаси, фидокорлиги билан барча совет республикаларининг ривожига беиҳоя зўр ёрдам бериб келаётган халққа кўпдан кўп раҳмат айтмоқдалар.

Биз шуни мамнуният билан қайд этамизки, Ўзбекистонда Совет ҳокимиятини мустаҳкамлашга, Ўзбекистон Совет Социалистик Республикасини ташкил этиш, ривожлантириш ва гуллабяшнатишга пойтахт Тошкент области катта ҳисса қўшди.

Областимиз ишчилар синфи, колхозчи деҳқонлари, зиёлилари кўрсатган меҳнат қаҳрамонлиги республикадагина эмас, унинг ташқарисида ҳам яхши маълум. Ана шу илҳомбахш, жасоратли меҳнат туфайли пойтахт областимиз қудратли индустрия, юксак даражада ривожланган қишлоқ хўжалиги, илғор фан ва маданият ўлкасига айланди. Тинчлик ва дўстлик шаҳри Тошкент йил сайин яшариб, кўркамлашиб бормоқда. Илгариги хароба қишлоқлар ўрнида замонавий социалистик Чирчиқ, Олмалиқ, Ангрен, Бекобод, Янгийўл, Янгиобод каби шаҳарлар қад кўтарди.

Область меҳнаткашлари партиянинг ҳамма режаларини доимо муваффақиятли равишда амалга оширмоқдалар. Жумладан, 1982 йилги планлар ва социалистик мажбуриятлар ҳам муддатидан илгари бажарилди. Йил охиригача Ватан саноатчиларимиздан планга қўшимча 100 миллион сўмлик маҳсулот олади. Пўлат, кўмир, минерал ўғит, пахта териш машиналари, тракторлар, енгил ва озиқ-овқат саноати маҳсулотлари ишлаб чиқариш анча ортади.

Бу йил Ўзбекистоннинг 6 миллионлик хирмонига Тошкентнинг 470 минг тонналик «оқ олтин»и қўшилди. Деҳқонларимиз, чорвадорларимиз ҳамма турдаги маҳсулотларни сотиш юзасидан ўз ваъдаларини устидан чиқдилар.

Шаҳар ва қишлоқларимиз меҳнаткашлари СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллигига бағишланиб 18 декабрда ўтказилган Коммунистик шанбаликда зўр уюшқоқлик билан меҳнат қилиб, партия ва халқ ишига садоқатларини яна бир бор намойиш этдилар. Шанбаликдан тушган неча юз минглаб сўмлик маблағ беш йиллик фондига ўтказилади.

Областимизда қўлга киритилаётган ҳамма ютуқлар ишчилар, колхозчилар, зиёлилар кўрсатган қаҳрамонликнинг, КПСС Марказий Комитети ва Совет ҳукумати, республика партия ташкилоти ва шахсан КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ Ш. Р. Рашидовнинг доимий ғамхўрлиги, барча қардош республикалар меҳнаткашлари бериб келаётган бебаҳо ёрдамнинг натижасидир.

Халқларнинг дўстлиги, бирлиги ва жипслиги — Ватанимиз қудратининг битмас-туганмас манбаи, барча совет социалистик миллатлари равнақининг гарантияси, коммунистик жамият бунёд этишда эришилажак ғалабаларимизнинг гарови ҳисобланади.

Олдимизда янги катта вазифалар турибди. Бу вазифаларни бажариш, резервларни ишга солиб, бутун ишимиз самарадорлигини ошириш йўллари КПСС Марказий Комитетининг 1982 йил ноябрь Пленуми қарорларида белгилаб берилди.

Областимиз коммунистлари ва барча меҳнаткашлари қардош халқлар билан бирга севикли Ватанимиз, жонажон республикамизнинг куч-қудрати ва шон-шуҳратини мустаҳкамлаш учун фидокорона меҳнат қилаверадилар. Бутун куч, билим ва тажрибаларини коммунистик қурилишнинг улуғвор программасини амалга оширишга сарфлайдилар.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА РСФСР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ СОВЕТ СОЦИАЛИСТИК РЕСПУБЛИКАЛАРИ ИТТИФОҚИ ТАШКИЛ ЭТИЛГАНЛИГИНИНГ 60 ЙИЛЛИГИГА БАҒИШЛАНГАН ҚЎШМА ТАНТАНАЛИ МАЖЛИСИНИНГ ОЧИЛИШИ ТЎҒРИСИДА

КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети ва РСФСР Олий Советининг, Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ташкил этилганлигининг 60 йиллигига бағишланган қўшма тантанали мажлиси 21 декабрь куни эрталаб соат 11 да Кремлнинг Съездлар саройида очилади.

Ю. В. АНДРОПОВ Я. КАДАР БИЛАН УЧРАШДИ

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Ю. В. Андропов 20 декабрь куни ВСИП Марказий Комитетининг Биринчи секретари Я. Кадар билан учрашди.

Суҳбат чоғида ҳар икки қардош партия раҳбарлари замонамизнинг барча энг муҳим масалалари юзасидан КПСС билан ВСИП қарашларининг тўла бирлигига асосланган Совет-Венгрия муносабатлари ҳолатига юксак баҳо бердилар, Совет Иттифоқи билан Венгрия Халқ Республикаси ўртасида интернационал дўстлик ва самарали ҳамкорликни бундан буён ҳам чуқурлаштиришга қатъий аҳд қилганликларини тасдиқладилар. КПСС билан ВСИП социалистик ҳамдўстлик жипслигини мустаҳкамлашга, мустаҳкам тинчлик ва социал тараққиётнинг ленинча идеалларини амалга оширишга ҳар томонлама кўмаклашишга қатъий аҳду паймон қилганлиги изҳор этилди.

Учрашув қардошлик, самимият ва тўла ҳамжиҳатлик вазиятида ўтди.

(ТАСС).

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОМИТЕТИДА

РЕСПУБЛИКАНИНГ бир группа илғор бригада бошлиқлари далачилик бригадалари раҳбарлари, колхозчилар, совхозларнинг ишчилари, Ўзбекистоннинг барча деҳқонларига қарата Мурожаатларида 1983 йилда ёрдамчи чорвачилик хўжаликларини янада ривожлантириш, мол ва паррандаларни бўрдоқига боқиб, 5—6 тоннадан гўшт етиштириш ва давлатга сотиш, мамлакат Озиқ-овқат программасини бажаришга муносиб ҳисса қўшиш юзасидан қимматли ташаббус билан чиқдилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети илғор бригада бошлиқларининг ташаббусини маъқуллаб, партия комитетлари ҳамда хўжаликларнинг раҳбарлари зиммасига бу қимматли ташаббусни қўллаб-қувватлаш ва жойларда кенг ёйиш вазифасини юклади.

Область партия комитети Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг «Илғор бригада бошлиқларининг далачилик бригадалари раҳбарларига, колхозчиларга, совхозларнинг ишчиларига, республиканинг барча деҳқонларига Мурожаати тўғрисида»ги қарорини раҳбарлик ва ижро учун қабул қилди.

Область партия комитети Оққўрғон районидаги «Ленинизм» колхозидан Турди Яхшибоев, Оҳангарон районидаги Будённий номли совхоздан Ҳабибулла Салимов, Бекобод районидаги Ленин номли колхоздан Адолат Рўзматова, Бўстонлиқ районидаги Жданов номли колхоздан Сарибой Ибраев, Бўка районидаги «Партия XIX съезди» колхозидан Аҳмад Душабоев, Ғалаба районидаги Калинин номли совхоздан Вилорд Тё, Калинин районидаги «Москва» колхозидан Ҳамидулла Қудратов ва Пирмат Нурматов, Коммунистик районидаги Свердлов номли колхоздан Комил Қўлдасов, Оржоникидзе районидаги «Қизил Ўзбекистон» колхозидан Анвар Эгамназаров, Паркент районидаги «Прогресс» совхозидан Мирзааҳмат Ризаев, Пискент районидаги «Пискент» совхозидан Маннон Файзиев, Ўрта Чирчиқ районидаги «Ленин йўли» колхозидан Мамажон Раҳматов, Тошкент районидаги «Ленин йўли» колхозидан Наби Мирзахўжаев, Чиноз районидаги Охунбобоев номли колхоздан Абдураҳмон Бекмуродов, Янгийўл районидаги «Коммунизм» колхозидан Раҳим Жалоловлар бошлиқ бригада коллективларининг Мурожаатга жавобан 1983 йилда бригадаларнинг ёрдамчи хўжаликларида мол ва паррандаларни ўстириб сўқимга боқиш, беш тонна ва ундан ҳам кўпроқ гўшт етиштириб давлатга сотиш юзасидан бошлаган ташаббусларини маъқуллади.

Район партия комитетлари, район ижроия комитетлари, қишлоқ хўжалик органлари, хўжаликларнинг раҳбарлари ва бошланғич партия ташкилотлари зиммасига ушбу Мурожаатни барча колхоз ва совхоз коллективларида кенг муҳокама этиб, бригадалар ўртасида ёрдамчи чорвачилик хўжаликлари ташкил этиш, молларни бўрдоқига боқиб, гўшт ва бошқа чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ҳамда давлатга сотиш юзасидан социалистик мусобақани кенг қулоч ёйдириш, бригадаларга ёш мол ва жўжа харид қилишда, уларни сақлаш ва боқиш учун бино ва бостирмалар қуришда бутун чоралар билан ёрдам кўрсатиш вазифаси юклатилди.

Область ва район газеталари, телевидение ва радио эшиттириш редакцияларига бригадаларнинг ёрдамчи чорвачилик хўжалигини ривожлантириш соҳасидаги илғор иш тажрибаларини кенг ёритиш топширилди.

ДАЛАЧИЛИК БРИГАДАЛАРИ БОШЛИҚЛАРИНИНГ МАЖБУРИЯТЛАРИ

Т. Яхшибоев 10 бош қорамол, 15 бош қўй, 200 та парранда ўстириб бўрдоқига боқиш ва 7 тонна гўшт етиштириш, Х. Салимов 13 бош қорамол, 25 бош қўй ўстириб бўрдоқига боқиш ва 5 тонна гўшт етиштириш, А. Рўзматова 14 бош қорамол, 6 бош қўй, 300 та парранда ўстириб бўрдоқига боқиш ва 6 тонна гўшт етиштириш, С. Ибраев 10 бош қорамол, 10 бош қўй ўстириб бўрдоқига боқиш ва 5 тонна гўшт етиштириш, А. Душабоев 12 бош қорамол, 200 та парранда ўстириб бўрдоқига боқиш ва 5 тонна гўшт етиштириш, В. Тё 16 бош қорамол, 10 бош қўй ўстириб бўрдоқига боқиш ва 6 тонна гўшт етиштириш, Ҳ. Қудратов 12 бош қорамол, 200 та парранда ўстириб бўрдоқига боқиш ва 5 тонна гўшт етиштириш, П. Нурматов 13 бош қорамол ўстириб бўрдоқига боқиш ва 5 тонна гўшт етиштириш, К. Қўлдасов 12 бош қорамол, 10 бош қўй ўстириб бўрдоқига боқиш ва 5,5 тонна гўшт етиштириш, А. Эгамназаров 10 бош қорамол ўстириб бўрдоқига боқиш ва 5 тонна гўшт етиштириш, М. Ризаев—10 бош қорамол, 30 бош қўй ўстириб бўрдоқига боқиш ва 6 тонна гўшт етиштириш, М. Файзиев — 12 бош қорамол, 10 бош қўй ўстириб бўрдоқига боқиш ва 5 тонна гўшт етиштириш, М. Раҳматов—15 бош қорамол ўстириб бўрдоқига боқиш ва 5 тонна гўшт етиштириш, Н. Мирзахўжаев — 20 бош қорамол ўстириб бўрдоқига боқиш ва 8 тонна гўшт етиштириш, А. Бекмуродов —8 бош қорамол, 20 бош қўй, 500 та парранда ўстириб бўрдоқига боқиш ва 5 тонна гўшт етиштириш, Р. Жалолов — 10 бош қорамол, 12 бош қўй, 500 та парранда ўстириб бўрдоқига боқиш ва 6 тонна гўшт етиштириш мажбуриятини олдилар.

Суратларда: биринчи қатор (чапдан ўнгга) Т. Яхшибоев — «Ҳурмат Белгиси» ордени кавалери, Х. Салимов, А. Рўзматова — Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, КПСС XXVI съезди делегати, С. Ибраев—қўш Меҳнат Қизил байроқ ва Октябрь революцияси орденлари кавалери;

иккинчи қатор: А. Душабоев — Ленин, Меҳнат Қизил байроқ ҳамда Октябрь революцияси орденлари кавалери, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган пахтакор, В. Тё, Х. Қудратов, П. Нурматов — Меҳнат Қизил байроқ ҳамда III даражали Меҳнат Шуҳрати орденлари кавалери;

учинчи қатор: К. Қўлдасов—қўш Меҳнат Қизил байроқ ордени кавалери, А. Эгамназаров — Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Ўзбекистон Компартияси XX съезди делегати, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган пахтакор, М. Ризаев, М. Файзиев;

тўртинчи қатор: М. Раҳматов, Н. Мирзахўжаев, А. Бекмуродов — Ленин, Меҳнат Қизил байроқ ҳамда Октябрь революцияси орденлари кавалери, Р. Жалолов — Ленин ва Меҳнат Қизил байроқ орденлари кавалери.

А. Мальцев ва Е. Ботиров фотолари.

В. И. ЛЕНИН МАВЗОЛЕЙИГА ВА НОМАЪЛУМ СОЛДАТ ҚАБРИГА ГУЛЧАМБАРЛАР ҚЎЙИЛДИ

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Ю. В. Андропов, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолари Г. А. Алиев, М. С. Горбачев, В. В. Гришин, А. А. Громико, Д. А. Кунаев, А. Я. Пельше, Г. В. Романов, Н. А. Тихонов, Д. Ф. Устинов, К. У. Черненко, В. В. Шчербицкий, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидатлар, П. Н. Демичев, В. И. Долгих, Т. Я. Киселев, В. В. Кузнецов, Б. Н. Пономарев, Ш. Р. Рашидов, М. С. Соломенцев, Э. А. Шеварднадзе, КПСС Марказий Комитетининг секретарлари М. В. Зимянин, И. В. Капитонов, К. В. Русаков, Н. И. Рижков 20 декабрь куни В. И. Ленин мавзолейини зиёрат қилдилар ва КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Советидан гулчамбар қўйдилар.

Улар жаҳон коммунистик ҳаракати йўлбошчиси, дунёда биринчи социалистик давлат бунёдкори хотирасини бир дақиқа сукут сақлаб, ҳурмат билан эсга олдилар.

Коммунистик партия билан Совет давлатининг раҳбарлари Кремль девори ёнидаги Номаълум солдат қабрига гулчамбар қўйдилар ва фашизмга қарши Ватан озодлиги, планетада бахт-саодат ва тинчлик учун курашда ҳалок бўлган совет жангчилари хотирасини бир дақиқа сукут сақлаб ҳурмат билан эсга олдилар.

• • •

Москва, иттифоқдош республикаларнинг, шунингдек ВЦСПС, ВЛКСМ Марказий Комитети, бошқа жамоат ташкилотларининг делегациялари В. И. Ленин мавзолейига ва номаълум солдат қабрига гулчамбарлар қўйдилар.

(ТАСС).

ЯШАСИН ТЕНГ ҲУҚУҚЛИ ҲУР

● 1924 ЙИЛ. Бутуниттифоқ Марказий Ижроия Комитетининг Раиси М. И. Калинин Тошкент шаҳри аҳолиси олдида нутқ сўзламоқда.

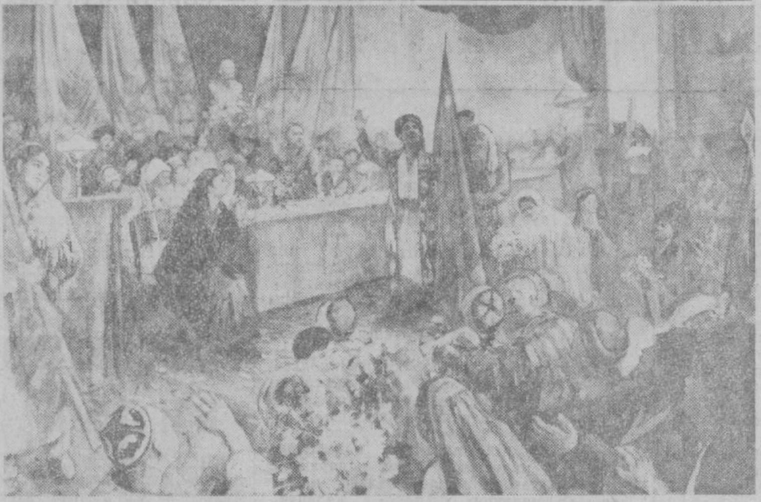

«Ўзбекистон Совет Социалистик Республикасининг эълон қилиниши» картинасидан репродукция.

В. Портнов фоторепродукцияси.

ФАКТ ВА РАҚАМЛАР

● Юбилей йилида СССР аҳолиси 270 миллион кишидан ҳам ортди. Совет халқи — бу юздан кўпроқ тенг ҳуқуқли миллат ва элатлардир.

● Барча миллат ва элатлар вакиллари Совет давлатини бошқаришда иштирок этадилар. СССР Олий Советн депутатлари 61, иттифоқдош республикалар Олий Советлари депутатлари 66, маҳаллий Советлар депутатлари 100 дан кўпроқ миллат вакилларидир.

● СССРнинг миллий бойлиги 2,9 триллион сўмликка тенгдир. Совет ҳокимияти йилларида у 30 баравардан ҳам кўпроққа ортди.

● Мамлакатимизнинг миллий даромади олтмиш йил ичида 170 баравардан ҳам кўпроққа ошди. СССРнинг жаҳон саноат ишлаб чиқаришидаги салмоғи 1922 йилдаги 1 процентдан ҳозирги пайтда 20 процентга етди.

● ССР Иттифоқи ташкил этилгандан буён саноат маҳсулотлари ҳажми 530 бараварга кўпайди. Фақат 1971—1980 йилларда СССРда саноат маҳсулотлари ҳажми қарийб икки баравар ортди.

● Ҳозир мамлакатимизда 25,9 мингта колхоз, 21,6 мингта совхоз бор. Битта колхозга ўртача 41 тадан трактор тўғри келади. 1928 йилда эса ҳар уч колхозга битта трактор тўғри келган эди.

● 1922 йилга нисбатан қишлоқ хўжалигининг ялпи маҳсулоти 5,2 бараварга кўпайди.

● Янги ерларни ўзлаштириш натижасида қисқа муддатда хўжалик оборотига 41,8 миллион гектар майдон киритилди. Шундан 25,4 миллион гектари Қозоғистон чўлларида ўзлаштирилди.

● Экономиканинг юксалиши совет кишилари моддий ва маданий турмуш даражасини сезиларли даражада яхшиламоқда. 1965 йилда аҳолининг фақат тўрт проценти оила ҳар бир аъзоси ҳисобига ойига ўртача 100 сўм даромадга эга эди. Ўтган йили эса аҳолининг ярмидан кўпроғи шундай даромадга эга бўлди.

● Ўнинчи беш йилликнинг ўзида аҳолига 527 миллиард сўмлик имтиёз ва тўловлар берилди. Бу еттинчи ва саккизинчи беш йилликдагини қўшиб ҳисоблагандан ҳам кўпдир.

● СССРда турар-жой қурилиши мисли кўрилмаган суръатда олиб борилмоқда. Кейинги ўн беш йил ичида умумий фойдали сахни 1591 миллион квадрат метрга тенг бўлган турар-жойлар қурилди. Бу 160 миллион совет кишисининг турар-жой шароитларини яхшилади.

● Совет халқи жаҳондаги энг саводхон халқдир. Ҳозир ўқувнинг барча турларига 100 миллион киши жалб этилган. Умумий ўрта таълим амалга оширилмоқда. Мамлакатдаги олий ўқув юртлари 1922 йилдаги 248 тадан 891 тага, ўрта махсус ўқув юртлари эса 932 тадан 4393 тага етди.

● Совет ҳокимияти йилларида СССРда умумий тиражи 56 миллиард нусхага тенг бўлган 3,3 миллион номда китоб ва брошюралар босилиб чиқди. Улар 159 тилда, шу жумладан мамлакатимиз халқларининг 89 тилида чоп этилган.

БИРИНЧИ ЭДИ

1923 йилнинг эрта баҳори эди. Бўзсув дарёсида ГЭС қурилармиш, деган хушхабар бутун шаҳарга ёйилди. Уйларни электр нури билан ёритиш тўғрисидаги гапларга биров ишониб, биров ишонмади. Бўлажак ГЭСнинг қанақалигига қизиққан минглаб одамлар қурилиш майдони томон шошиларди. Улар орасида ўртоқларим билан бирга мен ҳам бор эдим. Ўшанда эндигина 15 ёшга қадам қўйгандим. Қурилишни томоша қилиб ўтирганимизда кўзойнак таққан барваста бир киши олдимизга келди.

—Хўш ,кичкина дўстларим, қурилиш сизга ёқадими?

—Жудаям, — бараварига жавоб бердик.

—Бўлмаса ҳозироқ уйга бориб ота-онангиздан руҳсат сўранглар, бизга ишчи кучлари жуда зарур.

Менинг ГЭСдаги фаолиятим шу тариқа бошланди.

1926 йил 1 май. Шу куни Тошкентда одатдан ташқари тантана бўлди. ГЭСнинг дастлабки икки агрегати қувват бера бошлади. Унинг очилишига бағишланган митингда республикамиз оқсоқоли Йўлдош Охунбобоев нутқ сўзлаб, шундай деди: азиз ўртоқлар, бугундан бошлаб асрлар бўйи ёқиб келган қора чироғимизга барҳам берамиз. Ҳаммамизнинг уйимизни Ильич нури ёритади!

Митингдан сўнг катта сайл бошланди. Кечқурун ГЭС қувватидан бутун шаҳар чароғон бўлди. Ҳамма шод, қувноқ. Бир-бирини табриклаётган одамлар кўзларига ишонмагандек ёниб турган электр лампочкаларга қараб-қараб қўйишарди.

1942 йил. Уруш туфайли вайрон бўлган шаҳарлардан Тошкентга эвакуация қилинган одамларнинг аксарияти хотин-қизлардан иборат эди. ГЭС директори 12 нафар аёлни етаклаб келди:

—Расул ака, буларга касб ўргатасиз, —деди у озиб-тўзиб кетган аёлларга ишора қилиб. — Ғалабадан кейин ўзларининг юртларида ҳам янги ГЭСлар қурадилар, вайрон бўлган шаҳар ва қишлокларни тиклайдилар.

... Қирқ иккинчи йилнинг ноябри эди. Қор эрта тушди, кун совуқ. Мария исмли аёл ишга келмади. Қизлардан бирини юбордим. Мариянинг турмуш ўртоғидан қора хат келиб ўзи касал бўлиб қолибди. Бомба остида қолиб кетган икки ўғлидан жудо бўлган аёл энди яккаю-ягона кишисини ҳам йўқотган эди.

Ишдан сўнг қизларни бошлаб Мария Алексеевнанинг уйига бордик. Унга катта баракдан бир хона ажратиб берилган эди. Ичкарига кирсак, Мария қоп-қоронғи хонада қора либосга ўралганича ҳаёл суриб ўтирибди. Унга тегишли икки буханка нонни столга қўйдим. Қизлар бир амаллаб ўтин топиб, чой қайнатиб келишди. Анчагача суҳбатлашиб ўтирдик. Эртаси Мария ишга чиқди.

Ҳозир Мария Алексеевна Степанова Братск ГЭСида ишлаяпти. Ундан, дугоналаридан хатлар келиб туради...

Орадан ўтган ярим асрдан кўпроқ вақт ичида республикамизни электр қувватн билан таъминлашда жуда катта муваффақиятларга эришилди. Ҳозир биргина Чирчиқ дарёси тизмасида 18 нурхона ишлаб турибди.

Расул ПИДАЕВ,
Меҳнат Қизил Байроқ орденли ветеран энергетик.

ШОНЛИ 60 ЙИЛЛИК САҲИФАЛАРИ

● 1922 ЙИЛ
30 декабрь. Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Советларининг I съезди бўлиб ўтди. СССР ташкил этилди.

● 1923 ЙИЛ
17—25 апрель. СССРда социализм қуриш тўғрисидаги ленинча ғоялар РКП(б) XII съезди қарорларида ўз ифодасини топди.

● 1924 ЙИЛ
СССР Советларининг II съезди Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг биринчи Конституциясини қабул қилди.

● 1925 ЙИЛ
18—31 декабрь. ВКП(б)нинг XIV съезди мамлакатни индустрлаштириш ҳақида қатъий кўрсатма берди.

● 1927 ЙИЛ
2—19 декабрда бўлиб ўтган ВКП(б)нинг XV съезди мамлакат қишлоқ хўжалигини коллективлаштириш ҳақида қарор қабул қилди.

● 1929 ЙИЛ
Апрель. Партия XVI конференциясида халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1928/29—1932/33 йилларга мўлжалланган биринчи беш йиллик планлари тасдиқланди.

● 1930 ЙИЛ
26 июнь — 13 июль. ВКП(б)нинг XVI съезди тарихга социализмнинг бутун фронт бўйлаб кенг ҳужумга ўтиш съезди бўлиб кирди.

● 1936 ЙИЛ
5 декабрь — Советларнинг VIII фавқулодда Бутуниттифоқ съезди СССРнинг янги Конституциясини қабул қилди.

● 1939 ЙИЛ
10—12 март. Партия XVIII съездида учинчи беш йиллик план (1938—1942 йиллар) ҳақидаги масала муҳим ўрин эгаллади.

● 1940 ЙИЛ
Август. Литва, Латвия ва Эстония Совет Социалистик Республикалари СССР составига қабул қилиндилар.

● 1941 ЙИЛ
22 июнь — 1945 йил 9 май — Улуғ Ватан уруши.

● 1952 ЙИЛ
5—14 октябрь. КПСС XIX съезди СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1951—1955 йилларга мўлжалланган бешинчи беш йиллик плани юзасидан директивалар қабул қилди.

● 1956 ЙИЛ
14—25 февраль—КПССнинг XX съезди. Олтинчи беш йиллик план (1956—1960 йиллар) тўғрисидаги директивалар муҳокама қилинди.

● 1959 ЙИЛ
27 январь — 5 февраль. КПССнинг навбатдан ташқари XXI съезди бўлиб ўтди. Съезд СССРда социализм тўла ва узил-кесил ғалаба қозонди, деган муҳим хулоса чиқарди.

● 1961 ЙИЛ
17—31 октябрь. КПСС XXII съездида партиянинг янги, учинчи Программаси қабул қилинди.

● 1966 ЙИЛ
29 март—8 апрель. КПСС XXIII съезди 1966—1970 йилларга мўлжалланган янги беш йиллик план лойиҳаларини якдиллик билан маъқуллади.

● 1971 ЙИЛ
30 март — 9 апрель. Совет Иттифоқи Коммунистик партияси XXIV съезди 1971—1975 йилларга мўлжалланган тўққизинчи беш йиллик плани юзасидан директиваларни тасдиқлади.

● 1972 ЙИЛ
СССРнинг шонли 50 йиллиги кенг нишонланди.

● 1976 ЙИЛ
24 февраль — 5 март. Партия XXV съезди «1976—1980 йилларда СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг Асосий йўналишлари» ҳақида қарор қабул қилди.

● 1977 ЙИЛ
7 октябрь. СССРнинг янги Конституцияси қабул қилинди. Мамлакат ривожланган социализм даврига қадам қўйди.

● 1981 ЙИЛ
Февраль. КПСС XXVI съезди бўлиб ўтди. Халқ хўжалигини ривожлантиришнинг ўн биринчи беш йиллик планлари юзасидан лойиҳалар кўриб чиқилди.

● 1982 ЙИЛ
КПСС Марказий Комитетининг май Пленуми СССР Озиқ-овқат программасини маъқуллади.

СССР ХАЛҚЛАРИНИНГ АҲИЛ ОИЛАСИ

СОВЕТ Социалистик Республикалари Иттифоқининг ташкил топиши мамлакатимиз халқлари ва бутун инсоният ҳаётида жуда катта тарихий аҳамиятга эга бўлди.

Кўп миллатли социалистик давлат тўғрисидаги асосий ғоялар К. Маркс ва Ф. Энгельс томонидан таърифлаб берилган эди. Давлат тўғрисидаги марксча назарияни янги тарихий шароитда В. И. Ленин ривожлантирди.

Ягона, йирик, кўп миллатли давлатнинг ташкил этилиши социализм ва коммунизм қуриш ҳамда миллий масалани муваффақиятли ҳал этиш каби туб манфаатларга мос келади. «Биз, — деб ёзган эди В. И. Ленин, — мумкин қадар катта бир давлат бўлишини, мумкин кадар мустаҳкам иттифоқ бўлишини, великоруслар билан қўшни бўлиб яшовчи миллатларнинг мумкин қадар кўпроқ бўлишини хоҳлаймиз: биз демократия ва социализм манфаатларини, пролетариат курашига турли мамлакатларнинг мумкин қадар кўпроқ меҳнаткашларини жалб қилиш манфаатларини кўзда тутиб. шундай бўлишини истаймиз. Биз бўлинишни эмас, балки революцион-пролетарча бирликни, қўшилишни истаймиз».

Шунингдек, демократик централизм принципларига асосланган йирик давлатлар иқтисодий тараққиёт вазифаларини ва социализм учун кураш вазифаларини анча муваффақиятлироқ ҳал қиладилар, деган ленинча йўл-йўриқлар ҳам маълумдир.

В. И Ленин таълим берган эдики, социализм базасида вужудга келган янги типдаги кўп миллатли давлат, бошқача қилиб айтганда, кўп миллатли социалистик давлат —яшашга энг қобил бўлиб, истиқболи порлоқдир. Янги типдаги кўп миллатли давлатнинг ташкил топиш тажрибаси шуни кўрсатмоқдаки, фақат социалистик революциягина капиталистик эксплуатация системасини ва у билан бирга миллий зулм системасини тугатиш мақсадида ишчилар синфи бошчилигидаги барча халқ кучларининг мустаҳкам бирлашувини таъминлайди.

Кўп миллатли социалистик давлат кўп миллатли буржуа давлатидан бутунлай фарқ қилади.

Тарихий тажриба эксплуататорлик зулмига ва мустамлакачилик базасига асосланган кўп миллатли буржуа давлатлари муқаррар равишда инқирозга учрашини кўрсатди. Тарихий тараққиётнинг муайян босқичида вужудга келган ва зўравонликка ҳамда метрополиялардаги бадавлат синфларнинг мустамлака халқларини асоратга солишига асосланган кўп миллатли буржуа давлати янги объектив ва субъектив омилларнинг кучайиб бориши натижасида эртами-кечми ҳалок бўлади. Ишлаб чиқарувчи кучларнинг ўсиши билан эскириб қолган ишлаб чиқариш муносабатлари ўртасидаги зиддиятларнинг кескинлашуви; миллий мустамлака районларидаги ишлаб чиқарувчи кучларнинг ўсиши, капитал мамлакатлари ишчилар синфининг ҳар қандай социал ва мустамлака зулмига қарши кескин кураши; бу кураш билан мустамлакалар ва қарам мамлакатлардаги қудратли миллий-озодлик ҳаракатининг қўшилиб кетиши ана шу аҳволга олиб келади.

УЛУҒ Октябрь социалистик революцияси қардош Совет республикаларининг ташкил этилиши ва уларнинг ягона кўп миллатли иттифоқ давлати — СССРга ихтиёрий равишда жипслашувига асос бўлди. Октябрь революцияси натижасида Коммунистик партия ленинча миллий сиёсатни изчиллик билан амалга ошириб, миллатларнинг ўз тақдирини ўзлари белгилаш ҳуқуқини амалда татбиқ қилди. Мамлакатда дастлаб Россия Совет Федератив Социалистик Республикаси (РСФСР), сўнгра Украина, Белоруссия, Озарбайжон, Арманистон ва Грузия мустақил Совет Социалистик Республикалари тузилди.

Эндиликда социалистик қурилишни тезлатиш ва Совет давлатини мудофаа қилиш манфаатлари совет халқларининг янада мустаҳкам бирлашувини тақозо этарди. Шунинг учун ҳам 1922 йилда Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи тузилиши масаласи рўёбга чиқди.

Гарчанд граждандар уруши бизнинг ғалабамиз билан тугалланган бўлсада, империалистик давлатлар Совет республикаларига қарши қайта ҳарбий ва дипломатик ҳужумларга ўтиши турган гап эди Гап жаҳон капиталистик системаси билан Совет Социалистик системаси ўртасида «Ким-кимни?» деган тарзда асосий кураш устида борарди. Империалист давлатлар Совет республикаларининг мустаҳкамланиб, жаҳон революцион жараёнига ижобий таъсир этишларига қарши бутун чоралар билан курашдилар. Мана шу тарихий шароитда Совет республикалари бир-бирлари билан мустаҳкам бирлашмоқлари лозимлигини яхши тушуниб олдилар.

Совет республикалари олдида жаҳон ва граждандар уруши даврларида вайрона бўлган халқ хўжалигини тиклаш ва уни тез ривожлантириш, социализм пойдеворини қуришдан иборат улуғвор вазифалар турарди. Бу муҳим улкан режалар ҳам Совет республикаларининг ўзаро дўстлиги ва ҳамкорлигининг янада мустаҳкамланишини тақозо этарди.

СССРни ташкил қилишнинг асосий ғоялари В. И. Ленин томонидан аниқ таърифлаб берилган эди. У социалистик қурилиш вазифаларини ҳал этиш, Ватанни империализм тажовузларидан ҳимоя қилиш учун Совет республикаларининг ғоят чамбарчас иттифоқи бўлиши зарурлигини чуқур асослаб берди. Миллатлар ўртасидаги тўла ўзаро ишончни ихтиёрий иноқликни, ўзаро муносабатлардаги тенгсизликнинг ҳар қандай формаларига йўл қўймаслик шу иттифоқ мустаҳкамлигининг гарови бўлиши лозим эди ва шундай бўлиб чиқди.

В. И. Ленин ҳамма миллатларнинг эҳтиёжини ҳимоя қилишга ва ҳисобга олишга чақирди. Коммунистик партия В. И. Ленин кўрсатмалари асосида конкрет тадбирлар белгилади ва амалга оширди.

Мустақил Совет республикаларининг истакларига мувофиқ ягона Совет давлати — Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи барпо этилди. Советларнинг биринчи Бутуниттифоқ съезди 1922 йил 30 январда бу ҳақда тарихий Декларация ва дастлаб составида РСФСР, УССР, БССР ва ЗСФСР бўлган СССРни тузиш тўғрисида шартнома қабул қилди.

СССРнинг ташкил этилиши совет халқи ҳаётидаги шонли воқеа, КПСС ленинча миллий сиёсатининг тантанасини ифодалади. Социалистик интернационализм принципларига асосланган кўп миллатли ягона совет давлатининг тузилиши мамлакатимиздаги барча халқлар ва элатларни ғоят қувонтирди ва социализм қурилишидаги баҳодирона курашларига илҳомбахш куч берди.

1922 йилдан кейинги даврлар СССРнинг янада кенгайиши ва мустаҳкамланиши билан нишонланди. 1924 йилда Ўрта Осиёда миллий давлат чегараланиши ўтказилиши муносабати билан Ўзбекистон ва Туркманистон Совет Социалистик Республикалари тузилиб, ихтиёрий равишда Совет Иттифоқи составига қўшилдилар. Бу тарихий воқеа маълум сиёсий ва иқтисодий сабаблар асосида вужудга келди. Гап шундаки, 1918 йилда ташкил этилган Туркистон Автоном Совет Социалистик Республикасидан кейин, 1920 йилда Бухоро ва Хивада халқ революциялари бўлиб ўтди ва хонлар ҳокимияти ўрнига Бухоро ва Хоразм Халқ Совет Республикалари барпо этилди.

ТУРКИСТОН, Бухоро ва Хоразм республикаларининг ташкил этилиши ва ривожланишида РСФСР, сўнгра СССР жуда катта сиёсий, ҳарбий иқтисодий ва маданий ёрдам кўрсатди. Бу республикалар Ўрта Осиё халқларининг Совет миллий давлатларини тузишда катта қадам бўлди. Лекин Туркистон, Бухоро ва Хоразм кўп миллатли республикаларининг территориялари ва чегаралари революциядан илгариги ҳолатда бўлгани учун миллатларнинг жойлашган территорияларига мос келмас эди. Революцияга қадар жорий бўлган чегаралаш чор ҳокимияти босқинчи ҳукмронлик сиёсатига мослаштирилган эди.

Революциядан кейин, Совет даврида эса бу эскилик қолдиқларини тугатиш имконияти очилди. 1924 йилда революциядан олдин Ўрта Осиё халқларининг бўлакларга бўлиб юборилган ерларини мустақил давлатларга бирлаштириш ва янги Совет миллий республикалари тузиш имконияти барпо бўлди.

Ленин партияси Марказий Комитети Туркистон, Бухоро ва Хоразм республикалари жамоатчилигининг истакларини эътиборга олиб, 1924 йил 12 июнда Ўрта Осиёнинг миллий давлат чегараланиши тўғрисида тарихий қарор қабул қилди. Бу масала Ўрта Осиё республикаларининг раҳбар давлат органларида, сўнгра СССР Марказий Ижроия Комитетининг 1924 йил 27 октябрда бўлиб ўтган II сессиясида қабул қилинган қарорлар асосида қонун тусига кирди.

Мана шу муҳим тарихий воқеа натижасида СССР составида икки янги иттифоқдош республика — Ўзбекистон ва Туркманистон ҳамда Тожикистон Автоном Совет Социалистик Республикаси, Қирғизистон ва Қорақалпоғистон автоном областлари ташкил этилди.

Қирғизистон автоном области икки йилдан кейин Автоном Совет Социалистик Республикаси, 1936 йилда эса иттифоқдош республикага айланиб, бевосита СССР составига қўшилди. 1936 йилда СССР Конституцияси қабул қилиниши муносабати билан Қозоғистон ва Қирғизистон Автоном Совет Социалистик Республикалари иттифоқдош республикаларга айланиб, СССР составига қабул қилинди. 1940 йилда СССРга Молдавия, Литва, Латвия ва Эстония Совет Социалистик Республикалари қўшилди. Шундай қилиб ҳозирги пайтда СССР составига 15 иттифоқдош, 20 автоном республика, 8 автоном область, 10 автоном округ бирлашган.

Совет Иттифоқи халқлари КПСС раҳбарлигида ажойиб тарихий ғалабаларга эришдилар. Мамлакатимизда ривожланган социализм жамияти барпо этилди. СССР халқлари интернационал дўстлиги мустаҳкамланди. Бу тарихий ғалаба СССРнинг янги Конституциясида мужассамлашди.

Совет мамлакатида миллий масала узил-кесил ҳал бўлди. Барча миллат ва элатлар амалда иқтисодий ва маданий тенгликка эришдилар. Ленинча миллий сиёсатнинг ажойиб натижаларига СССР қардошлик оиласида Совет Ўзбекистонининг ҳар томонлама ривожланганлиги ёрқин мисолдир.

ЎЗБЕКИСТОН ССР қисқа тарихий давр ичида, бошқа Ўрта Осиё Совет Республикалари сингари уларни қолоқликдан тараққиётга, феодализмдан социализмга олиб чиққан тарихий босқични босиб ўтди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартиясининг биринчи секретари ўртоқ Ш. Р. Рашидов айтганидек: «Совет халқларининг метиндек мустаҳкам бирлиги ва қардошларча дўстлиги, уларнинг мустаҳкам ҳамкорлиги ва ҳар томонлама ёрдами мамлакатимизда рўй берган барча ўзгаришларда муваффақият қозонишимизнинг гарови, олға қараб бораётган ҳаракатимизни жадаллаштирувчи қудратли восита бўлди. Халқ даҳосида «Куч бирликдадир, озодлик — қардошлик демакдир», «Халқлар дўстлиги — уларнинг бойлиги» дейилади. Ўзбек халқи бу бойликни энг азиз мулк деб билиб, авайлаб сақламоқда».

Ўзбекистон ССР социалистик Ватан олдидаги улкан хизматлари учун уч марта Ленин ордени, Октябрь революцияси ва Халқлар дўстлиги ордени билан мукофотланди.

Тарихий тажриба қудратли, ягона кўп миллатли Совет давлатини тузиш тўғрисидаги ленинча ғояларнинг ҳаётийлигини тасдиқлади. Совет давлати социализм қуришда ҳал қилувчи роль ўйнади. У коммунистик қурилишнинг асосий қуроли бўлиб хизмат қилмоқда ва дунёда тинчлик ва ижтимоий тараққиёт посбонидир.

Халқимизнинг зафарлари улуғвор, унинг олдида турган вазифалар ғоят катта ва мураккабдир. Партия билан халқнинг бузилмас бирлиги, уларнинг Ленин йўлидан олға томон қатъий ва оғишмай бораверишн иштиёқи ана шу вазифаларнинг муваффақиятли ҳал этилиши учун гаровдир. КПСС Марказий Комитетининг ноябрь (1982 йил) Пленуми ва ўнинчи чақириқ СССР Олий Советининг еттинчи сессияси буни янги куч билан тасдиқлади.

Ҳ. ТУРСУНОВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг мухбир-аъзоси.

РЕСПУБЛИКАЛАР ИТТИФОҚИ!

СОВЕТ СОЦИАЛИСТИК РЕСПУБЛИКАЛАРИНИНГ ТАШКИЛ ЭТИЛИШИ

РСФСР	7.11.1917
УКРАИНА ССР	25.12.1917
БЕЛОРУССИЯ ССР	1. 1.1919
ЎЗБЕКИСТОН ССР	27.10.1924
ҚОЗОҒИСТОН ССР	5.12.1936
ГРУЗИЯ ССР	25. 2.1921
ОЗАРБАЙЖОН ССР	28. 4.1920
ЛИТВА ССР	21. 7.1940
МОЛДАВИЯ ССР	2. 8.1940
ЛАТВИЯ ССР	21. 7.1940
ҚИРҒИЗИСТОН ССР	5.12.1936
ТОЖИКИСТОН ССР	16.10.1929
АРМАНИСТОН ССР	29.11.1920
ТУРКМАНИСТОН ССР	27.10.1924
ЭСТОНИЯ ССР	21. 7.1940

БИЗ — ОЛТМИШ ЦЕНТНЕРЧИЛАРМИЗ

БУГУН, ССР Иттифоқи ташкил этилганлигининг шонли 60 йиллик юбилейи нишонланаётган зўр шодиёна кунда миришкор пахтакорларимиз эришган ютуқларни кўриб беҳад қувониб кетади, киши. Зеро, ўлкамизда пахтачилик ҳам Улуғ Октябрь социалистик революциясидан кейингина жадал суръатларда ривожланди. Шуни алоҳида қувонч билан айтиш керакки, ҳосилдорлик кескин ортди.

Биз бутун умримиз бўйи пахтачилик билан шуғулланиб келмоқдамиз. Дастлаб омочда ер ҳайдаб ғўза ўстирдик. Шунинг учун ҳам юксалиш йиллари кечагидек кўз олдимизда турибди. 60-йилларда бошланган қирқцентнерчилар ҳаракатига биринчилардан бўлиб қўшилдик. 70-йилларда эса 50 центнерлик марра учун курашиб бу довонни ҳам шараф билан эгалладик. Ўша йилларда саноқли бўлган бундай миришкорлар сафи ҳозирда кенгайиб кетди.

Албатта, рақамларни айтиш осон. Лекин, бунга эришгунча ўзбек деҳқони озмунча тер тўкдими! Баҳорда ғўзасини ёғин-сочиндан асради, ёзда гармселни енгди, кузда ғўза тупларидаги қорни туширзб пахта терди. Хуллас у ҳар қандай шароитда ҳам фақат ғалабани кўзлаб меҳнат қилди.

Ана шу изланувчанлик, меҳнатсеварлик бизга шон-шуҳрат келтирди десак, янглишмаган бўламиз. 1980 йилда биринчи марта уйган 6 миллион тонналик «оқ олтин» хирмонимиз ҳам ана шунинг самарасидир. Пахтачилигимиз юксалишнинг ойдин йўлига чиқиб олган ҳозирги пайтда уни механизациясиз тасаввур қилиш қийин. Техникага суянган деҳқон кам бўлмайди. Пахтачиликни комплекс механизациялаш туфайли йиғим-терим даври қисқариб, хом ашё сифати яхшиланиб бораётир. Албатта, бу ғалабаларимизнинг ҳаммаси партия ва ҳукуматимизнинг биз, пахтакорларга кўрсатаётган тинимсиз ғамхўрлиги туфайлидир.

Заршуносларимиз об-ҳаво қийин келган юбилей йилида ўзгача ғайрат, шижоат билан меҳнат қилдилар. Эл олдида берилган ваъдани шараф билан бажариш учун барча чора-тадбирларни, маҳоратимизни, имкониятларни ишга солдик. Натижада кўзланган марра шараф билан эгалланди. Она Ватанга 6 миллион тоннадан зиёд «оқ олтин» етказиб берилди.

«60 йилликка — 60 центнер!» шиори остида бошланган социалистик мусобақага актив қўшилган кўпгина бригадалар эса бу маррадан ҳам ўзиб кетишди. Бизлар етакчилик қилаётган коллектив пахтакорлари ҳам мусобақанинг олдинги сафларида бориб, 60—62 центнердан хирмон уйдилар.

ЮБИЛЕЙГА СОВҒАЛАР

Ютуқнинг чегараси йўқ. Замин унумдорлигини ошириш, экин ҳосилдорлигини кўтариш янада мўл-кўл маҳсулот етиштириш, халқ фаровонлиги, дастурхон тўкинлиги йўлида меҳнат қилиш ҳарбиримизнинг бурчимиз, виждон ишимиз. Бугун бутун орзуси ушалган саховатли қалб эгалари катта байрамни нишонлашяпти. Шу билан бир пайтда келгуси йил мўл ҳосилига мустаҳкам замин ҳозирланмоқда. Зеро, биз учун эрта бугундан бошланади.

Бобохон ОТАХОНОВ,
Бекобод районидаги «Далварзин» совхози бригадаси бошлиғи.
Эргаш БОЗОРБОЕВ,
Бўка районидаги «Октябрь 40 йиллиги» колхози бригадаси бошлиғи.
Ўринбой АКРОМОВ,
Чиноз районидаги Навоий номли колхоз бригадаси бошлиғи.

МЕҲНАТ РАПОРТИ

● Р. Р. Шредер номли боғдорчилик, узумчилик ва виночилик илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасининг коллективи СССР 60 йиллиги шарафига ўтказилган меҳнат вахтасида катта муваффақиятга эришди. Илмий-тадқиқот ва ишлаб чиқариш — хўжалик фаолиятининг барча кўрсаткичлари юзасидан йиллик планлар ва социалистик мажбуриятлар муддатидан илгари бажарилди. Мева ва узумнинг янги навлари давлат йўли билан синаб кўришга топширилди, ўн минглаб гектар майдонда бирлашманинг илмий тавсиялари жорий этилмоқда ва сарфланган маблағлар эвазига тўққиз баравардан кўп фойда келтирмоқда. Минглаб деҳқонлар олимлар ёрдамида ўз малакаларини оширдилар, 48 миллион тупга яқин кўчат етиштирилди. Ёрдамчи хўжаликларда боқилаётган қорамоллар сони анча кўпайди. Мева, узум, виноматериал ишлаб чиқариш топшириғи ошириб адо этилди.

(ЎзТАГ).

ЧОРВАЧИЛИК МАҲСУЛОТЛАРИ ЕТИШТИРИШНИ КЎПАЙТИРАЙЛИК

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОМИТЕТИДА

ОБЛАСТЬ қишлоқ хўжалиги, аграр-саноат комплекси бошқа тармоқлари ходимлари партия XXVI съезди, КПСС Марказий Комитети май (1982 йил) Пленуми қарорларини ҳаётга тадбиқ эта бориб, СССР Озиқ-овқат программасини амалга ошириш, СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллиги шарафига олинган план ва социалистик мажбуриятларни муваффақиятли бажариш учун астойдил меҳнат қилмоқдалар.

Колхозчилар, совхоз ишчилари, мутахассислар, областдаги барча қишлоқ хўжалик меҳнаткашларининг чорва қишловини уюшқоқлик билан ўтказиш, резервларни қидириб топиш ва улардан фойдаланиш ва шу асосда чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни жадал суръатлар билан кўпайтириш юзасидан бошлаган ташаббуслари муҳим аҳамият касб этади.

Область партия комитети, область ижроия комитети, область касаба союзлари Совети ва область комсомол комитети бу масалага катта аҳамият бериб ва КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг 1982—83 йил қиш фаслида чорва қишловини муваффақиятли ўтказиш, чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ва харид қилишни кўпайтириш учун Бутуниттифоқ социалистик мусобақасини авж олдириш тўғрисидаги қарорига мувофиқ Янгийўл районидаги Ҳамроқул Турсунқулов номли колхозининг 1982—83 йил қиш фаслида чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ва давлатга сотишни кўпайтириш бўйича белгилаган тадбирларини маъқуллади.

Район партия комитетларига, район ижроия комитетларига, бошланғич партия ташкилотларига, совет, касаба союз, комсомол ташкилотларига, қишлоқ хўжалиги органларига Ҳ. Турсунқулов номли колхоз чорвадорлари тадбирларини кенг муҳокама этилишини ташкил этиш ва уларнинг қимматли ташаббусларини актив қўллаб-қувватлашни таклиф этди.

Районлар, колхозлар, совхозлар, паррандачилик фабрикалари, бўрдоқичилик базалари ва хўжаликлараро корхоналар ўртасида 1982—83 йил қиш фаслида чорва қишловини муваффақиятли ўтказиш, чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ва харид қилишни кўпайтириш учун область социалистик мусобақасини ўтказишга қарор қилинди. Бу мусобақа шартлари тасдиқланди.

Район партия комитетларига, район ижроия комитетларига, область қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариш бошқармаси, «Узглавзаготживпром» область трестига, паррандачилик бўйича область трестига, мева-сабзавот хўжалиги область аграр-саноат бирлашмасига касаба союзларининг тегишли область комитетлари билан биргаликда колхозлар, совхозлар, паррандачилик фабрикалари, бўрдоқичилик хўжаликлари, хўжаликлараро корхоналари ферма ва чорвачилик бригадалари коллективлари социалистик мусобақасини ташкил этишни ва социалистик мусобақа илғорлари учун дипломлар, Фахрий ёрлиқлар ва пул мукофотлари таъсис этишни топширди.

Область комсомол комитетининг энг яхши чорвачилик комсомол-ёшлар коллективларини тақдирлаш учун 16 та Эсдалик қизил вимпелларн таъсис этиш тўғрисидаги таклифи қабул қилинди.

Район партия комитетларига, район ижроия комитетларига, қишлоқ хўжалик ходимлари, мева-сабзавот хўжаликлари ва тайёрлов ходимлари касаба союзлари район комитетларига, район комсомол комитетларига чорва қишловини муваффақиятли ўтказиш, чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ва давлатга сотишни кўпайтириш учун колхозчилар ва совхозларнинг ишчилари, фермалар, бригадалар коллективлари, колхозлар, совхозлар ўртасида социалистик мусобақани кенг авж олдириш юзасидан ташкилотчилик ва сиёсий ишларни кучайтириш тавсия этилди.

1982—83 йил қиш фаслида чорва қишловини муваффақиятли ўтказиш, чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ва харид қилишни кўпайтириш бўйича ўтказиладиган социалистик мусобақага 1982 йилнинг тўртинчи квартали ва 1983 йилнинг биринчи ярим йиллиги кўрсаткичларини ҳисобга олиб, 1983 йил 5 июлидан кечиктирмасдан якун чиқаришга қарор қилинди.

Область газеталари редакцияларига, область радио эшиттириш ва телевидениесига область чорвадорлари ўртасидаги социалистик мусобақанинг боришини кенг ёритиш топширилди.

* * *

Область партия комитети, область ижроия комитети, область касаба союзлари Совети ва область комсомол комитети пойтахт областининг чорвадорлари қишловни муваффақиятли ўтказиш юзасидан бошланган Бутуниттифоқ социалистик мусобақасида актив қатнашадилар, гўшт, сут ва бошқа чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтиришда янги муваффақиятларни қўлга киритадилар, СССР Озиқ-овқат программасининг бажарилишига муносиб ҳисса қўшадилар, деб қатъий ишонч билдирадилар.

Коммунистик меҳнат тантанаси

● Тошкентдаги 2512-автоколонна коллективи СССР 60 йиллигига бағишланган шанбаликни юксак уюшқоқлик билан ўтказди. Суратларда: ҳайдовчи О. Никитин (чапдан) ва навбатчи механик Р. Абдувалиев йўлга чиқиш олдидан ҳужжатларни кўздан кечиришяпти.

● РЕСПУБЛИКА Мебель ва ёғочни ишлаш саноати министрлигига қарашли Тошкент тажриба-техника заводида коммунистик шанбалик зўр кўтаринки руҳда ўтди. Шанбаликда 3300 киши қатнашиб, 12 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилди. Ўн биринчи беш йиллик фондига 800 сўм маблағ ўтказдилар. Суратда: завод партия ташкилоти секретари В. Курочкин шанбаликда энг юқори кўрсаткичга эришган пружина цехи коллективига вимпель топширмоқда.

В. Портнов фотолари.

ЯНГИЙЎЛ РАЙОНИДАГИ ҲАМРОҚУЛ ТУРСУНҚУЛОВ НОМЛИ КОЛХОЗНИНГ 1982—83 ЙИЛ ҚИШ ДАВРИДА ЧОРВАЧИЛИК МАҲСУЛОТЛАРИ ЕТИШТИРИШНИ ВА ДАВЛАТГА СОТИШНИ КЎПАЙТИРИШ БЎЙИЧА

ТАДБИРЛАРИ

ЯНГИЙЎЛ районидаги Ҳамроқул Турсунқулов номли колхоз меҳнаткашлари партия XXVI съезди, КПСС Марказий Комитетининг май (1982 йил) Пленуми қарорларида белгиланган вазифаларни бажариш учун астойдил иш олиб бормоқдалар.

Хўжалик деҳқонлари СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллигини муносиб кутиб олиш учун бошланган Бутуниттифоқ социалистик мусобақасига қўшилиб, давлатга пахта, дон, қовун-тарвуз, картошка, мева, узум сотиш бўйича йиллик планларининг муддатидан илгари бажарилишини таъмин этдилар.

Ферма ходимлари ҳам фидокорона меҳнат қилмоқдалар. Чорвачиликни ривожлантириш барча кўрсаткичлари бўйича ижобий натижаларга эришилди. Барча турдаги чорва бош сони ва паррандалар кўпайди.

Ҳар бош соғин сигирдан олинган сут 144 килограммдан ортди ва 3922 килограммни ташкил этди. Гўштга топширилган қорамолларнинг ўртача вазни 430 килограммга етди. Гўшт етиштириш 13 процент, сут 16 процент, тухум 15 процент кўпайди. Давлатга 1082 центнер мол ва парранда сотилди. Йиллик план 113 процент бажарилди. Давлатга 9010 центнер сут сотилиб, йиллик план 104 процент, 158 минг дона тухум сотилиб, план 170 процент адо этилди.

Бундай муваффақиятга фермада меҳнат қилаётган барча ходимлар муносиб ҳисса қўшмоқдалар. Айниқса, коммунист соғувчилардан Ўлмас Ёқубова, Малоҳат Ҳакимова, молбоқар Эшмамат Шерматов, чўпон Алиёқуб Туробов ва бошқа ўртоқлар катта ютуқларга эришдилар. Улар 1982 йилда зиммаларига олган социалистик мажбуриятларини шараф билан бажардилар.

Колхоз меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитети ноябрь (1982 йил) Пленуми қарорларини қизғин маъқуллаб, КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг «1982/83 йил қиш фаслида чорва, қишловини муваффақиятли ўтказиш, чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ва харид қилишни кўпайтириш учун Бутуниттифоқ социалистик мусобақасини авж олдириш тўғрисида»ги қарорига жавобан чорвачиликни бундан буён янада жадал ривожлантириш 1981—82 йилдагига нисбатан бу йилги қишловни намунали ўтказиш, тирик вазнда гўшт етиштиришни 330 центнер ёки 25 процент, сут етиштиришни 2510 центнер ёки 24 процент, тухум етиштиришни 49 минг дона ёки 24 процент кўпайтиришга аҳд қилдилар.

Ана шу даврда давлатга чорва ва парранда топшириш 16 процент, сут топшириш 13 процент, тухум 16 процент, жун 21 процент кўпаяди. Қорамоллар бош сони 11 процент, шу жумладан сигирлар 8 процент, қўй ва эчкилар 16 процент, паррандa 42 процент кўпаяди. Чорвани ширали ем-хашаклар билан тўйдириб боқиш, фермаларда намунали санитария тартибини вужудга келтириш, парвариш ишларини яхши йўлга қўйиш асосида чорва маҳсулдорлигини оширишга эришилади. Ўтган йилги қиш мавсумига нисбатан бу йилги мавсумда ҳар бош соғин сигирдан олинадиган сут 559 килограммданга кўпаяди ва 3355 килограммга етказилади. Гўштга топшириладиган молларнинг ўртача вазни 440 килограммни ташкил этади.

Белгиланган марраларни эгаллаш учун хўжаликда барча имкониятлар мавжуддир.

Ўртоқ Йўлдош Бойқўзиев бошлиқ ем-хашак бригадаси 5892 тонна хашак тайёрлади. Бу чорванинг эҳтиёжига нисбатан 112 процентни ташкил этади. Шунингдек 1811 тонна беда пичани ғарамлаб қўйилди ва бедадан 2401 тонна сенаж бостирилди. Талаб қилинадиган 6 минг тонна ўрнига 6290 тонна силос ва илдиз мева тайёрланди. Шунингдек, 130 тонна ўт уни тайёрланди.

Хўжаликда 600 бош сигирга мўлжалланган сутчилик комплекси қурилган. Барча чорва бинолари ўз вақтида ремонт қилиниб мавсумга созланган. Яйловлардаги қўйлар учун ҳам зарур миқдордаги хашак жамғариб қўйилган.

Ем-хашакдан тежамкорлик билан фойдаланишга алоҳида эътибор берилади. Типовой усулда қурилган озуқа цехи ишлаб турибди. Барча турдаги озуқалар ана шу ем-хашак цехида қайта ишланиб, тўла рацион асосида озиқлантирилади.

Озуқа ресурсларини тўлдириш мақсадида 75 гектар майдонга оралиқ экинлар: перко, рапс, жавдар экиб қўйилган. Булар эрта баҳорда молларга кўк ҳолда берилади.

Белгиланган бу тадбирларни муваффақиятли бажаришга эришиш учун чорвадорларнинг меҳнат активлигини оширишга катта эътибор берилади. Уларнинг унумли меҳнат қилишлари учун барча шарт-шароитлар яратилган. Дам олиш хонаси, қизил бурчак жиҳозлаб қўйилган, кутубхона ишлаб турибди. Иссиқ овқат ташкил этилган.

Колхоз правленияси ва партия ташкилоти чорва моллари ва паррандалар маҳсулдорлигини ошириш, гўшт, сут, тухум етиштириш, насл олиш топшириқларини муддатидан илгари бажаришга эришиш учун чорвадорлар ўртасида ўтказиладиган социалистик мусобақанинг шартларини ишлаб чиқиб, тасдиқлаган. Ҳар ўн кунда мусобақага якун чиқарилади ва ферма ходимлари ўртасида муҳокама қилинади. Илғорларга вимпель ва пул мукофоти берилади.

Колхоз меҳнаткашлари белгиланган марраларни муваффақиятли эгаллаймиз, деҳқончилик ва чорвачилик барча тармоқлари самарадорлигини ошириш учун бундан буён ҳам фидокорона меҳнат қилаверамиз, СССРнинг Озиқ-овқат программасини бажаришга муносиб ҳисса қўшамиз деб жонажон Коммунистик партия, Совет ҳукуматини ишонтирадилар.

Ушбу тадбирлар колхозчиларнинг умумий йиғилишида муҳокама этилиб, қабул қилинган.

1982—83 ЙИЛ ҚИШ ФАСЛИДА ЧОРВА ҚИШЛОВИНИ МУВАФФАҚИЯТЛИ ЎТКАЗИШ, ЧОРВАЧИЛИК МАҲСУЛОТЛАРИ ЕТИШТИРИШ ВА ХАРИД ҚИЛИШНИ КЎПАЙТИРИШ БЎЙИЧА РАЙОНЛАР, КОЛХОЗЛАР, СОВХОЗЛАР ВА ХЎЖАЛИКЛАРАРО КОРХОНАЛАР ЎРТАСИДА ЎТКАЗИЛАДИГАН СОЦИАЛИСТИК МУСОБАҚАНИНГ

ШАРТЛАРИ

КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг «1982—83 йил қиш фаслида чорва қишловини муваффақиятли ўтказиш, чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ва харид қилишни кўпайтириш учун Бутуниттифоқ социалистик мусобақасини авж олдириш тўғрисида»ги қарорига мувофиқ, колхозчилар, совхозларнинг ишчилари, қишлоқ хўжалиги мутахассисларининг меҳнат ва сиёсий активлигини янада ошириш, 1983 йилда чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ва давлатга сотишни кўпайтиришга эришиш учун область партия комитети, область ижроия комитети, область касаба союзлари Совети ва область комсомол комитети социалистик мусобақанинг қуйидаги шартларини эълон қилади.

СОЦИАЛИСТИК МУСОБАҚА ИШТИРОКЧИЛАРИ

Социалистик мусобақада районлар, колхозларнинг, совхозларнинг, саноат-чорвачилик комплекслари, паррандачилик фабрикалари, бўрдоқичилик базалари ва хўжаликлараро корхоналарнинг коллективлари иштирок этадилар. 1982—83 йил қиш фаслида чорва қишловини уюшқоқлик билан ўтказиб, чорвачиликни ривожлантириш бўйича план ва социалистик мажбуриятларни бажариб давлатга маҳсулот топширишда юксак кўрсаткичларга эришган ва бу кўрсаткичларнинг 1981—82 йил кўрсаткичларига нисбатан юқори бўлишини таъминлаган, жумладан, қуйидагича ўсишга эришган:

— сут етиштириш бўйича — кам деганда 10 процент, гўшт бўйича — 15 процент, тухум бўйича — 15 процент;

давлатга сут сотиш бўйича — кам деганда 7—8 процент, гўшт бўйича —10—15 процент, тухум бўйича —10 процент;

1983 йил июлига қадар, 1982 йилнинг шу муддатига нисбатан чорва бош сонини ўстириш: моллар бўйича кам деганда 3 процент, шу жумладан, сигирлар бўйича 5 процент, қўй-эчкилар бўйича 21 процент, чўчқа бўйича 21 процент, парранда бўйича 5 процент, жумладан, тухум қиладиган товуқларни 10 процент ўстирган;

ҳар бош соғин сигирдан сут соғиб олишни кам деганда 35 килограмм, товуқлардан тухум олишни 5 донаданга кўпайтирган; давлатга ҳар бош қорамолни 420 килограмм, чўчқани 110 килограмм, қўй ва эчкиларни 48 килограмм тирик вазнда топширган;

кам деганда 98 процент бузоқ ва 97 процент қўзи ва чўчқа болаларини сақланишини таъминлаган районлар, колхозлар, совхозлар, саноат-чорвачилик комплекслари, паррандачилик фабрикалари, бўрдоқичилик базалари ва хўжаликлараро корхоналар область социалистик мусобақаси ғолиби деб топиладилар.

МУСОБАҚАГА ЯКУН ЧИҚАРИШ ТАРТИБИ ВА СОЦИАЛИСТИК МУСОБАҚА ҒОЛИБЛАРИНИ РАҒБАТЛАНТИРИШ ТАДБИРЛАРИ

Социалистик мусобақага 1983 йил 1 июлгача бўлган иш натижаларига қараб 1983 йилнинг 15 июлига қадар якун чиқарилади. Район партия комитетлари, район ижроия комитетлари, касаба союзлари район комитетлари, район комсомол комитетлари, область ишлаб чиқариш бошқармаси мусобақа якунлари ҳақидаги маълумотларни область партия комитети, область ижроия комитети, область касаба союзлари Совети ва область комсомол комитетига кўриб чиқиш учун ҳавола этадилар.

Область социалистик мусобақасида ғолиб деб топилган район, колхоз, совхоз, саноат чорвачилик комплекси, паррандачилик фабрикаси, бўрдоқичилик базаси, хўжаликлараро корхона область партия комитети, область ижроия комитети, область касаба союзлари Совети ва область комсомол комитетининг Фахрий ёрлиғи билан тақдирланади, пул мукофоти берилади. Совет Иттифоқи бўйлаб саёҳат қилиш учун бепул туристик путёвка ва социалистик мусобақа илғорлари бўлган чорвадорларга сотиш учун енгил автомашина ажратилади.

Область социалистик мусобақасида ғолиб чиққанларни тақдирлаш учун Ўзбекистон Компартияси область комитети, область ижроия комитети, область касаба союзлари Совети ва область комсомол комитетининг 16 та Фахрий ёрлиғи таъсис этилади. Жумладан:

районларни мукофотлаш учун пул мукофоти билан биргаликда 3 та Фахрий ёрлиқ: биринчи ўрин учун — 1500 сўм, иккинчи ўрин учун — 1000 сўм, учинчи ўрин учун — 700 сўм пул билан биргаликда илғор чорвадорларга сотиш учун ҳар бир районга биттадан енгил автомашина;

колхозлар ва хўжаликлараро корхоналарни мукофотлаш учун пул билан биргаликда 5 та — Фахрий ёрлиқ, биринчи ўрин учун — 500 сўм, иккита иккинчи ўрин учун — 400 сўмдан, учта учинчи ўринлар учун — 300 сўмдан пул ва илғор чорвадорларга сотиш учун ҳар бир колхозга биттадан енгил автомашина ажратилади;

қишлоқ хўжалиги министрлиги совхозлари учун учта Фахрий ёрлиқ пул мукофоти билан биргаликда: биринчи ўрин учун — 500 сўм, иккинчи ўрин учун — 400 сўм, учинчи ўрин учун — 300 сўм, илғор чорвадорларга сотиш учун ҳар бир совхозга биттадан енгил машина ажратилади;

мева-сабзавот хўжалиги министрлиги совхозлари учун 3 та Фахрий ёрлиқ пул мукофоти билан биргаликда: биринчи ўрин учун — 500 сўм, иккинчи ўрин учун — 400 сўм, учинчи ўрин учун — 300 сўм, илғор чорвадорларга сотиш учун ҳар бир совхозга биттадан енгил машина;

область паррандачилик фабрикалари учун битта Фахрий ёрлиқ 500 сўм пул мукофоти билан илғор чорвадорларга сотиш учун паррандачилик фабрикасига битта енгил автомашина; «Узглавзаготживпром»га қарашли бўрдоқичилик хўжаликлари саноат комплекслари учун битта Фахрий ёрлиқ 500 сўм пул мукофоти билан илғорларга сотиш учун битта енгил автомашина ажратилади.

● Суратда: доҳий Ленин декрети билан 1920 йилда республикамизга йўл олган илм-фан поездининг бир группа қалдирғочларини кўриб турибсиз.

БИР СУРАТ ОЛДИДАГИ ЎЙЛАР...

«ФАН ПОЕЗДИ» ЁҚҚАН МАЁҚ

Бу сурат йигирманчи йиллардан хотира. Уни Тошкент Давлат университети музейининг залларидан бирида эъзоз билан асрашади. Бир вақтлар ўз эгаларига эсдалик сифатида шунчаки қувонч бағишлаган хотиротнинг вақтлар келиб бутун бир тарихга айланиши ҳеч кимнинг ёдига ҳам келмаган бўлса керак. Суратнинг кўриниши ҳам содда. Туркистон Давлат университетини таъсис этиш тўғрисида В. И. Ленин имзо чеккан декретга мувофиқ «Фан поезди» билан пойтахтимизга келган олимлар ва мутахассислар ўзлари ташкил этган дорилфунунга кираверишдаги зинада ёнма-ён туришибди. Уларнинг кийинишлари ҳам, нигоҳлари ҳам оддий. Кўзлари меҳр ва самимиятга тўла. Чеҳраларидан беғуборлик, ҳокисорлик, доҳий топшириғига садоқат, фидойилик, зиёкорларга хос ўйчанлик ва софлик туйғулари балқиб турибди. Ўрта Осиёда маърифат нурининг таралиши, илм-фаннинг равнақи билан боғлиқ бу ноёб эсдаликка ҳар ким чуқур ҳурмат билан тикилади, дилида меҳр товланади.

Суратга назар ташлаган борки, Россиянинг қалин ўрмонзорлари, ботқоқликлар, Ўрта Осиё ва Қозоғистоннинг гармселлар, қум бўронлари «пишқирган» бепоён даштлари оша бир вагон китоб, ўқув қуроллари, лабораториялар билан эллик икки кун йўл босган кўримсизгина поездни, советлар ҳукуматига ёт унсурларнинг хуружини бартараф этиб эзгу мақсадлар учун очликка, безгак ва ич терламага бардош беролган маърифатпарварларнинг пўлат иродасини ёрқин тасаввур этади. Бу машаққатлардан ҳеч ким нолимади, ортга чекинмади ҳам.

Устозлар захмати зое кетмади. Устозлар! Уларнинг номлари дилларда мангу яшайди. Р. И. Аболин, П. А. Баранов, А. Л. Бродский, Н. А. Димо, С. Н. Наумов, И. А. Райкова, Л. Н. Корженевский, А. С. Уклонский, М. А. Орлов, Ю. М. Голубкова... Асрлар зулматини ёриб, Тошкентда маърифатнинг биринчи шамчироғини ёққанлар булар. Улуғбек юлдузини қайта порлатган, Ибн Синога жон бахш этган, Беруний, Хоразмийлар руҳини шод этганлар. Ўзбекистонда республика академиясини йўргаклаган, университет оғушидан ўнлаб олий ўқув юртларига ойдин йўл очганлар ҳам шулар.

Мураббийлар дорилфунундан йилма-йил учирган қалдирғочлар парвози анча баланд бўлди. Бир вақтлари хатга, саводга муҳтож ўлкада 48 нафар академик, 52 нафар мухбир аъзо камолга етган экан, бу фақат Ўзбекистон Фанлар академиясинингина эмас, балки бутун республикамиз фахри ва шарафидан далолатдир. Т. Н. Қори Ниёзий, Теша Зоҳидов, Обид Содиқов, Тошмуҳаммад Саримсоқов, Саъди Сирожиддинов, Собир Юнусов, Ҳабиб Абдуллаевдек илм-фан фидокорларининг номини жаҳонга танитган серқуёш республикада мўъжизалар кашф этилди.

Математикада ажойиб мактаблар яратилди, пахтачилик илми камол топди, кибернетикада тилсимлар очилди, зилзилалар томирига қўл урилди, табобатда довонлар ошилди, қуёш инсон измига бўйсунди.

Эндиликда Шарқ машъали — Ўзбекистон 34 минг нафар илмий ва илмий-педагог ходимни бағрига олган 200 дан зиёд билим муассасаларининг йирик масканидир. Республикадаги 43 олий ўқув юртида 283 минг, 230 техникумда 244 минг нафар талаба таҳсил олаётган ва Октябрь инқилобидан аввал ўзи илмга ташна бўлган диёр бугунги кунда 80 га яқин чет мамлакат фарзандларига зиёбахш қучоғини очган экан, бу яна ўша суратдаги нурли сиймолар ёққан шамчироққа меҳрни оширади.

Бу улкан ютуқларнинг ҳаммасида ана шу тарихий суратдаги оташ қалблар ёғдуси мужассам. Уларнинг ҳаёти ҳеч қачон сўнмас маёққа ўхшайди. Йиллар ўтган сайин ана шу маёқнинг зулматдан зиёга етаклаган нурлари янада қуюқроқ, янада ёрқинроқ порлайвераpди.

С. ҲАСАНОВ.

ИБРАТЛИ УМР

МАЪЛУМКИ, 1905 йилги рус инқилобининг Туркистондек чекка мустамлака халқларининг ҳаёт тарзига таъсири сезиларли бўлди. Маҳаллий саноатда рус ишчилари билан ўлка меҳнаткашларининг биродарлик алоқалари кучайиб, улар орасида инқилобий фикрлар тарқала борди. Рус-социал демократлари ва курашчан ишчи гуруҳлари сафига маҳаллий халқ вакиллари кириб кела бошлади.

Туркистон ишчи-деҳқон оммасининг озодлиги, бахтсаодати йўлида жанговар курашга бел боғлаган фидойилардан, ўлкада Совет ҳокимиятини ўрнатиш ва мустаҳкамлаш учун фаол курашчилардан бири Миробид Иноятовдир.

Миробид Иноятов 1889 йилда Тошкентнинг Эскижўва маҳалласида ўртаҳол ҳунарманд оиласида туғилди. Миробидлар оиласи аҳли ҳунарманд бўлишига қарамай, ўқимишли, маданиятли ва илғор фикрли кишилар сифатида маҳаллага танилганди.

Миробид ёшлигидан жуда тиришқоқ, зийрак ва меҳнатсеварлиги билан ўз тенгқурлари орасида алоҳида ажралиб турарди. Маҳалладаги эски мактабни тугатгач, отасининг ёрдамида Тошкентда маҳаллий аҳоли болалари учун очилган гимназияда Абдулла Қодирий билан биргаликда таълим ола бошлади. Гимназияда ўқиб юрган вақтларида Миробид рус адабиёти ва маданиятининг илғор арбоблари асарлари билан таниша борди. Бу ерда нафис адабиётдан дарс берувчи Николай Павлович Афанасьев илғор қарашлари ва инқилобий фаолияти учун Туркистонга сургун қилинганлардан эди. У Миробиддаги илмга чанқоқлик, эрксеварлик фазилатларини тезда пайқаб, шогирди билан дарсдан ташқари пайтларда ҳам шуғуллана бошлади. Пушкин, Некрасов, Шчедрин, А. Островский, Лев Толстой каби улуғ сиймолар ижоди, Россия меҳнаткашларининг озодлик учун кураш ҳаракатлари билан таништира борди ва ниҳоят инқилобий мавзуларда ёзилган асарлар билан ошно қилди. Миробид маҳаллий гимназияни аъло баҳолар билан тамомлади.

У эндиликда жамиятдаги нотекисликнинг моҳиятини анча чуқур англаш ва идрок қила олишга қодир йигит сифатида меҳнат фаолиятини бошлади. Ота касби — заргарлик билан шуғуллана бошлаган бўлса-да, аммо ўқиш-ўрганишни тарк этмади. Тошкентда ўзбек ва рус тилларида нашр этиладиган илғор ва тараққийпарвар матбуотни мунтазам тарзда мутолаа қилди. 1914—1915 йилларда рус ишчилар ҳаракатининг Туркистондаги таниқли арбоби Морозов билан танишди. У 1916 йилдаги маҳаллий озодлик ҳаракатида фаол қатнашди.

Худди шу йилнинг кузида рус социал-демократлар партияси сафига аъзо бўлди. Ана шу пайтдан унинг қизғин инқилобий фаолияти бошланди. Эътиқодли ва жасур большевикка катта ишонч билдирилиб, у 1918 йилда Эскишаҳар камбағаллар комитетининг раиси вазифасига тайинланди. 1919 йилда эса шаҳар шўросининг раиси этиб сайланди. Кўпгина сафдошлари қатори Миробид ҳам бу масъулиятли вазифани адо этишга бутун истеъдоди, билими ва ҳаётий тажрибасини ишга солди. Эски тузумдан мерос бўлиб қолган очлик-яланғочлик, шаҳар хўжалигидаги вайронагарчилик, аҳоли орасида тарқалган вабо, терлама, қорабезгак каби юқумли касалликларга, шунингдек, бойлар, феодаллар, савдогарлар, мутаассиб руҳонийлар, маҳаллий миллатчилар, рус шовинистлари, оқ гвардиячилар ва империалистик давлатлар разведкасининг хужумига қарши кескин кураш биринчи навбатда ҳал қилиниши лозим бўлган масалалардан эди.

БАХТИМИЗ УЧУН КУРАШГАНЛАР

Ёш Совет Туркистони душман халқаси ичида қолганди. Мана шундай оғир бир вазиятда Эскишаҳар Советига етакчилик қилган Миробид Иноятов Коммунистик партия ва меҳнаткашларнинг ишончини оқлаш, Тошкентда социалистик тузумга мустаҳкам пойдевор қўйиш учун бутун иродаси, куч ва меҳнатини ишга солди. Тошкентда қизғин иш олиб борган рус большевик арбоблари — Куйбишев, Фрунзе, Рудзутак, Бабушкинлардан кўп нарсани ўрганди, уларнинг ёрдамига таянди.

Инқилоб душманлари шаҳарда халқ учун зарур моллар ва озиқ-овқат маҳсулотларини яшириб, Советларга қарши қўпорувчилик қилар, янги тузум ва унинг раҳбар ходимларига, уларнинг иш фаолиятига қарши турли-туман бўҳтонлар ёғдирарди. Эскишаҳар Совети партия ташкилоти етакчилигида мана шундай ҳужумларга қарши кескин кураш олиб борди. Миробид Иноятов партиянинг I ўлка съездида делегат сифатида қатнашиб, Эскишаҳар меҳнаткашларининг жанговар курашлари ҳақида ахборот берди. Маҳаллий меҳнаткашлар орасида Миробид Иноятовнинг раҳбар сифатидаги обрўси йил сайин ўса борди. У 1920 йилда Туркистон АССР Озиқ-овқат Халқ Комиссари, 1923 йилда Туркистон Халқ Комиссарлар Советининг Москвадаги мухтор вакилининг ўринбосари этиб тайинланди.

1926 йилда Миробид Иноятов Туркистон ССР Молия Халқ Комиссари вазифасида ишлай бошлади. 1933 йилда эса яна Тошкентга қайтиб, аввал «Заготскот»нинг бошлиғи, кейинчалик эса Ўзбекистон савдо халқ комиссари вазифасини бажарди.

СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллигини нишонлаш арафасида Ватан ва халққа садоқат билан хизмат қилган, юртимиз ва халқимизнинг музаффарона кураши тарихида ўчмас из қолдираолган арбобларни миннатдор авлод самимий ихлос ва ҳурмат билан ёдга олади. Шулар қатори Миробид Иноятов ҳам ажойиб коммунист, жанговар курашчи, садоқатли ватанпарвар сифатида элу-юрт қалбида ҳамиша барҳаёт бўлиб қолади.

Муҳсин ЗОКИРОВ,
филология фанлари кандидати.

ҲОСИЛ БАЙРАМИ

Ўзбекистоннинг шаҳар ва қишлоқларида анъанавий ҳосил байрами бошланди. Бу йил байрам алоҳида қувончлидир. Чунки у СССР ташкил этилганлигининг шонли 60 йиллиги арафасида ўтказилмоқда. Деҳқонлар советлар мамлакати юбилейини муносиб кутиб олиш учун бошланган мусобақада табиатнинг барча инжиқликларига қарамай давлат хирмонига олти миллион тоннадан кўпроқ пахта етказиб бериб, ажойиб ғалабага эришдилар. Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети республика деҳқонларини, барча меҳнаткашларини мана шу ажойиб ғалаба билан қутлади. Республика меҳнаткашларининг юбилей вахтаси пахтазорлардаги зафар билан якунланди. Ўзбекистон юбилей вахтасининг якунларига кўра ўнинчи марта Бутуниттифоқ социалистик мусобақаси ғолиби деб топилди ҳамда КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг Қизил байроғига сазовор бўлди.

19 декабрь куни Тошкент ипподроми байрам либосига бурканди. Пахтазорлар ва ғаллазорларнинг қаҳрамонлари, илғор боғдорлар ва соҳибкорлар, чорвадорлар КПСС XXVI съезди тарихий қарорларини муваффақиятли амалга оширишга муносиб ҳисса қўшаётган, КПСС Марказий Комитети 1982 йил май ва ноябрь Пленумлари топшириқларини қатъият билан рўёбга чиқараётган қишлоқ хўжалиги меҳнаткашлари кўп миллионли армиясининг вакиллари карнай ва сурнайларнинг садолари остида ҳосил байрамига келдилар. Саноат корхоналари, муассасалар, ўқув юртларининг ва деҳқонлар меҳнат ғалабасини қўлга киритишда кўмаклашган бошқа ташкилотларнинг вакиллари байрам меҳмони бўлдилар.

Ипподромда ҳосил байрами муносабати билан митинг бўлиб ўтди. Сўзга чиққан кишилар республика экономикасини ва маданиятини равнақ топтириш тўғрисидаги доимий ғамхўрлик учун жонажон Коммунистик партия ва Совет ҳукуматига самимий миннатдорчилик изҳор қилдилар. Ўзбекистон қишлоқ хўжалиги ходимлари беш йилликнинг учинчи йилида эришилган ютуқларни кўпайтирадилар деб ваъда бердилар.

Ипподромда 20 декабрь куни ҳам давом этган мусобақалар вақтида парашютчилар, автомобилчилар ўз маҳоратларини намойиш қилдилар. Халқ от спорти мусобақалари байрамга янада тароват бағишлади.

Ўзбекистон ва Қозоғистон чавандозлари, «Қиз қувмоқ», «Сурп папоқ» ва кўпкори оммавий халқ ўйинларининг қатнашчилари ғоят эпчиллик ва маҳорат кўрсатдилар. Ипподром майдонида мотоциклчилар ва автомобиль пойгаси ҳам бўлиб ўтди. Унда ДОСААФ спортчилари зўр маҳорат кўрсатдилар.

Санъат ходимлари байрамга ўз туҳфаларини тайёрладилар. Артистлар ва бадиий ҳаваскорлик коллективлари очиқ эстрадаларда қишлоқ меҳнаткашларининг талабларига мувофиқ энг яхши қўшиқ ва рақсларни ижро этдилар.

Байрам тантаналарида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретарлари Е. А. Айтмуротов, И. Г. Анисимкин, О. У. Салимов, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари М. Т. Турсунов, А. Р. Хўжаев ҳозир бўлдилар.

(ЎзТАГ).

● Пойтахтимиздаги «Мелодия» грампластинкалар Уйида совет музикаси салони очилди.

Суратда: магазин-салон партия ташкилоти секретарининг ўринбосари Ж. Камолов СССР 60 йиллигига бағишланган янги пластинкалар стенди ёнида.

БАЙРОҚ

Кремль қуббасида музаффар байроқ,
Ловуллар қуёшнинг ёғдуларида.
Шу байроқ йўлимиз айлаган порлоқ,
Қуш каби учириб орзуларида.
«Аврора» залпидан бошланган зафар,
Ленин бизга берган порлаган туғни—
Қитъалар кўкида чақнаб тонг қадар,
Жаҳонга танитди эрку ҳуқуқни.
Бахту тахтимизни айлаб мукаррам,
Кўтарди, фалакка етди бошимиз.
Ойнинг суратидан ҳайратда олам,
Ернинг дардларидан қалқир ёшимиз.
Чайқалса қуррамиз — бир ери нотинч,
Вишиллаб қўзғалса қора илонлар—
Ўчмасми чироқлар, тўзмасми севинч,
Олмасми шафақнинг рангин алвонлар?
Хотирда уруш, ўт, у «қора хат»лар,
Гулларни хазонлаб, сўриб омадни—
Бағримиз тилса ҳам тиғ-жароҳатлар,
Бироқ, қаддимизни бука олмади.
Ғуборли уфқлар ёришди кулиб,
Шаҳарлар тикланди, яшнади диёр.
Баҳодир халқимиз чўлларни қувиб
Яратди чаманлар, абадий баҳор,
Ҳар кўклам осмонда солиб гулдирос
Парвозга ундаркан оппоқ турналар—
Куз келиб, шарафга бурканди ихлос,
Кўтарди қаддини оғир тонналар...
Чинни қабутарлар учиб самода
Чарх урса, яйратса нурига офтоб,
Билинг, байроғимиз арши-аълода,
Бизга нур, бахт берган улуғ инқилоб!

Абдулҳай НОСИРОВ.

ВЕТЕРАНЛАР— МУЗЕЙ МЕҲМОНИ

Пойтахтдаги Халқлар дўстлиги музейида бўлиб ўтган тантана Сталинград мудофаасининг 40 йиллигига бағишланди. Музейга Улуғ Ватан уруши қатнашчилари, истеъфодаги офицерлар Степан Коротков, Одил Шукуров ва Олимжон Маллаевлар ташриф буюришди. Улар Ҳамза район «Зарница» ўйини штаби, 80-ўрта мактаб, Ўрта Осиё педиатрия институтидан келган ёшларга Сталинград фронти жангларида кўрсатган жасоратлари ҳамда урушдан кейинги меҳнат фаолиятлари ҳақида гапириб беришди.

Ветеранлар ҳикоясини маroқ билан тинглаган кенжа авлод вакиллари ўз навбатида сўзга чиқиб, оталар жасоратини давом эттиришга, пухта билим олиб социалистик Ватанимизнинг содиқ ўғлонлари бўлиб етишишга ваъда бердилар.

Тантана сўнгида совет халқининг жасорати ва бунёдкорлигини мадҳ этувчи куй ва қўшиқлар янгради.

А. ҲАЙДАРОВ.

СПОРТ

«ИЗВЕСТИЯ» СОВРИНИ УЧУН

Москвада шайбали хоккей бўйича «Известия» газетаси соврини учун анъанавий халқаро турнир давом этмоқда. Ўтган якшанба куни икки учрашув бўлиб ўтди. Ватанимиз терма командаси Швеция хоккейчилари билан учрашдилар. Кескин кураш остида ўтган ўйин 5:4 ҳисобида майдон эгалари фойдасига ҳал бўлди. Уч учрашувдан 6 очко жамғарган хоккейчиларимиз турнир жадвалида пешқадамлик қилаётирлар.

Иккинчи ўринни 4 очко тўплаган чехословакиялик спортчилар эгаллаб туришибди. Улар сўнгги турда ГФР спортчилари билан учрашиб, 11:2 ҳисобида йирик ғалабани қўлга киритдилар.

КУБОК ИВАНОВОЛИКЛАРГА ТЕГДИ

Область касаба союзлари Советининг кубоги учун ўтказилган футбол мусобақалари ниҳоясига етди. Унда пойтахт области ва шаҳрининг кучли командалари, шунингдек Иваново область Шуя шаҳри футболчилари ўзаро куч синашдилар.

Мусобақа низомига кўра командалар тўрт кичик группага бўлинишди. Тошкент гўшт комбинати, «Қибрай», «Спартак» ва Шуя шаҳри футболчилари ўз группаларида ғолиб бўлиб, ярим финалда мусобақаларни давом эттирдилар. Финалда Иваново область футболчилари ва «Қибрай» командаси ўзаро куч синашдилар. Учрашув 2:1 ҳисобида меҳмонлар фойдасига ҳал бўлди. Шундай қилиб мазкур турнирнинг ўтган йилги ғолиби бу йил ҳам совринни қўлга киритди.

Редактор ўринбосари
С. Ғ. МУСАЕВ.

РЕКЛАМА ва ЭЪЛОНЛАР

196-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
ҚЎШИМЧА

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Билим юрти В. И. Ленин номидаги Тошкент электрон техника заводига қуйидаги ихтисосликлар бўйича юқори малакали мутахассислар тайёрлайди: ярим ўтказгичли асбоблар ва интеграл микросхемаларни йиғувчилар, электрон техника асбоблари ва деталларини синовчилар, электрон техника асбоблари ва деталларининг контролерлари, радио аппаратуралар ва асбобларнинг монтажчилари ва регулировкачилари, технологик ускуналарни созловчилар, синов ускуналарининг созловчи-монтажчилари, токарлар, фрезерчилар, электр пайвандчилар, слесарь-асбобсозлар.

Билим юртига 8—10 синф ҳажмида маълумотли, Тошкент шаҳрида ва унинг атрофида яшовчи йигит-қизлар қабул қилинади.

Ўқиш муддати 8 синф ҳажмида маълумоти бўлганлар учун 3 йил, 10 синф ҳажмида маълумоти бўлганлар учун 6 ой. радио аппаратуралар ва асбобларнинг монтажчилари ихтисослиги бўйича қабул қилинган 10 синф ҳажмида маълумоти бўлган ўқувчилар ойига 30 сўм стипендия билан таъминланадилар. технологик ускуналарни созловчилар, токарь, фрезерчилар, слесарь-асбобсозлар 72 сўм ҳажмида стипендия билан таъминланади. 8 синф ҳажмида маълумотли ўқувчилар тўлиқ бўлмаган давлат таъминотида бўладилар ва ўрта маълумот оладилар.

Ҳамма ўқувчилар ишлаб чиқариш практикаси давридаги иш ҳақининг 33 процентини оладилар.

Ўқиш вақти иш стажига қўшиб ҳисобланади.

Қабул қилиш комиссияси ҳар куни билим юрти биносида, В. И. Ленин номидаги Тошкент электрон техника заводининг кадрлар бўлимида ишлайди.

ЎҚИШ ГРУППАЛАР КОМПЛЕКТЛАНГАНДАН СЎНГ БОШЛАНАДИ.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, 5-алоқа бўлими, Весна кўчаси, 17-уй (1, 5, 26-трамвайлар, 106-автобуснинг «Фоменко» бекати). Телефон: 91-14-51.

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 21/XII да Аризага кўра, 22/XII ва 23/XII да Рўё.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 22/XII да Олифта, 23/XII да Хотинимнинг эри.

ЦИРК

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — РСФСР халқ артисти Иван РУБАН раҳбарлигидаги ёввойи ҳайвонлар аттракциони гастроллари (19.30).

● Тошкент отчопарида республикамиз қишлоқ меҳнаткашларини шарафловчи анъанавий «Ҳосил байрами» бўлиб ўтди. Суратларда: чавандозларнинг «Қиз қувмоқ» ўйини; байроқдор пойтахт области вакиллари марказий минбар олдида; республикамиз мўл ҳосил усталари.

В. Портнов фотолари.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700000, Тошкент—Я, ЛЕНИН кўчаси, 41.

Телефонлар: редактор ўринбосарлари—335885, 325747, 337916, 325748; масъул секретарь—334808, 325353; секретариат—325750. БЎЛИМЛАР: хатлар ва оммавий ишлар; фельетонлар—334048, 325354; партия турмуши—325778; пропаганда—325645; саноат, капитал қурилиш ва транспорт—325749; қишлоқ хўжалиги—325647; адабиёт ва санъат—325767; совет қурилиши—325645; ахборот, спорт ва ҳарбий ватанпарварлик—325733; фан, маданият ва олий ўқув юртлари—325553; фотомухбир—325894.

Р. 02438 Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64684. А. 1753. 14